

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 16ης Δεκεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Πεδίο εφαρμογής – Άρθρο 51 – Εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης – Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ – Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου – Προδικαστική παραπομπή προ της εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως – Παραδεκτό – Αρχή ne bis in idem – Άρθρο 50 – Έννοιες της “αθώωσης” και της “καταδίκης” – Αμνήστευση στο κράτος μέλος εκτελέσεως – Αμετάκλητη απόφαση περί παύσεως των ποινικών διώξεων – Ανάκληση της αμνηστίας – Ακύρωση της αποφάσεως περί παύσεως των ποινικών διώξεων – Επανάληψη των διώξεων – Ανάγκη εκδόσεως αποφάσεως κατόπιν εκτιμήσεως της ποινικής ευθύνης του ενδιαφερομένου – Οδηγία 2012/13/ΕΕ – Δικαίωμα ενημερώσεως στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών – Πεδίο εφαρμογής – Έννοια της “ποινικής διαδικασίας” – Νομοθετική διαδικασία για την έγκριση ψηφίσματος περί ανακλήσεως της αμνηστίας – Διαδικασία δικαστικού ελέγχου της συνταγματικότητας του εν λόγω ψηφίσματος»

Στην υπόθεση C-203/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Okresný súd Bratislava III (πρωτοβάθμιο δικαστήριο της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας, Σλοβακία) με απόφαση της 11ης Μαΐου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Μαΐου 2020, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά

AB,

CD,

EF,

NO,

JL,

GH,

IJ,

LM,

* Γλώσσα διαδικασίας: η σλοβακική.

PR,

ST,

UV,

WZ,

BC,

DE,

FG,

παρισταμένων των:

HI,

Krajská prokurátúra v Bratislave,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο του δευτέρου τμήματος, προεδρεύουσα του τρίτου τμήματος, J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (εισηγήτρια) και N. Wahl, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 6ης Μαΐου 2021,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο ΑΒ, εκπροσωπούμενος από τους M. Mandzák, M. Para, Ľ. Hlbočan και Ľ. Kaščák, advokáti,
- οι CD, EF, NO και JL, εκπροσωπούμενοι από τους M. Krajčí και M. Para, advokáti,
- ο IJ, εκπροσωπούμενος από τους M. Totkonič και M. Pohovej, advokáti,
- η Krajská prokurátúra v Bratislave, εκπροσωπούμενη από τους R. Remeta και V. Pravda,
- η Σλοβακική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Riczioná,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την S. Grünheid και τον A. Tokár,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 17ης Ιουνίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, του άρθρου 82 ΣΛΕΕ, των άρθρων 47, 48 και 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), και της οδηγίας 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ 2012, L 142, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας κατά των ΑΒ, CD, EF, NO, JL, GH, IJ, LM, PR, ST, UV, WZ, BC, DE και FG (στο εξής: κατηγορούμενοι), στο πλαίσιο της οποίας το αιτούν δικαστήριο προτίθεται να εκδώσει ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης κατά ενός εκ των προσώπων αυτών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η απόφαση-πλαίσιο 2002/584

- 3 Το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584, το οποίο επιγράφεται «Προθεσμίες και διαδικασία της απόφασης εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:

«Για την εξέταση και εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ακολουθείται διαδικασία επείγοντος.»

Η οδηγία 2012/13

- 4 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2012/13, με τίτλο «Αντικείμενο», προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία ορίζει κανόνες σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης των υπόπτων ή κατηγορουμένων, σχετικά με τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις εναντίον τους κατηγορίες. Ορίζει επίσης κανόνες για το δικαίωμα ενημέρωσης των προσώπων που υπόκεινται στο Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης σχετικά με τα δικαιώματά τους.»

- 5 Το άρθρο 2 της ως άνω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει, στην παράγραφο του 1, ότι:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται από τη στιγμή που ένα πρόσωπο ενημερώνεται από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους, ότι θεωρείται ύποπτο ή κατηγορείται για την τέλεση αξιόποινης πράξης μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ήτοι τον τελικό προσδιορισμό του εάν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος έχει τελέσει την αξιόποινη πράξη, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της επιμέτρησης της ποινής και της εκδίκασης τυχόν προσφυγής.»

Το σλοβακικό δίκαιο

Το αναθεωρημένο Σύνταγμα

- 6 Κατά το άρθρο 86 του Ústava Slovenskej Republiky (Συντάγματος της Σλοβακικής Δημοκρατίας), όπως αναθεωρήθηκε με τον ústavný zákon č. 71/2017 Z. z. (συνταγματικό νόμο 71/2017), της 30ής Μαρτίου 2017 (στο εξής: αναθεωρημένο Σύνταγμα):

«Το Národná rada Slovenskej republiky (Εθνικό Κοινοβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) είναι αρμόδιο, μεταξύ άλλων, για:

[...]

- i) να αποφασίζει για την ακύρωση αποφάσεως του Προέδρου [της Σλοβακικής Δημοκρατίας] η οποία έχει εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 102, παράγραφος 1, στοιχείο j, εάν η απόφαση αντιβαίνει προς τις αρχές του δημοκρατικού κράτους δικαίου· το ψήφισμα που εκδίδεται έχει γενική ισχύ και υπόκειται στη δημοσιότητα που προβλέπεται για τους νόμους,

[...]».

- 7 Το άρθρο 129a του ως άνω Συντάγματος προβλέπει τα εξής:

«Το Ústavný súd Slovenskej republiky [(Συνταγματικό Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας)] αποφαινεται επί της συνταγματικότητας ψηφίσματος του Εθνικού Κοινοβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας το οποίο ανακαλεί αμνηστία ή ατομική χάρη και έχει εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 86, στοιχείο i. Το Συνταγματικό Δικαστήριο κινεί αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία σύμφωνα με την πρώτη περίοδο [...]».

- 8 Το άρθρο 154f του εν λόγω Συντάγματος ορίζει τα εξής:

«(1) Οι διατάξεις του άρθρου 86, στοιχείο i, του άρθρου 88a και του άρθρου 129a εφαρμόζονται επίσης στο άρθρο V και στο άρθρο VI της αποφάσεως του Προέδρου της Κυβερνήσεως της Σλοβακικής Δημοκρατίας της 3ης Μαρτίου 1998 περί χορηγήσεως αμνηστίας, δημοσιευθείσα υπό τον αριθ. 55/1998, στην απόφαση του Προέδρου της Κυβερνήσεως της Σλοβακικής Δημοκρατίας της 7ης Ιουλίου 1998 περί χορηγήσεως αμνηστίας, δημοσιευθείσα υπό τον αριθ. 214/1998, καθώς και στην απόφαση του Προέδρου της Σλοβακικής Δημοκρατίας της 12ης Δεκεμβρίου 1997 περί απονομής χάριτος σε κατηγορούμενο [...].

(2) Η ανάκληση της αμνηστίας και της χάριτος σύμφωνα με την παράγραφο 1

- a) συνεπάγεται την ακύρωση των αποφάσεων των δημοσίων αρχών στο μέτρο που η έκδοση και η αιτιολογία τους στηρίζονται στην αμνηστία και τη χάρη που αναφέρονται στην παράγραφο 1, και

- b) αίρει τα νομικά κωλύματα για την ποινική δίωξη, τα οποία ανάγονται στην αμνηστία και τη χάρη που αναφέρονται στην παράγραφο 1· ο χρόνος κατά τον οποίο ίσχυαν τα ανωτέρω νομικά κωλύματα δεν συνυπολογίζεται στην προθεσμία παραγραφής των πράξεων τις οποίες αφορούν η αμνηστία και η χάρη που αναφέρονται στην παράγραφο 1.»

Ο τροποποιηθείς νόμος περί του Συνταγματικού Δικαστηρίου

- 9 Το άρθρο 48b του έκτου μέρους του δευτέρου τίτλου του τρίτου μέρους του *zákon č. 38/1993 Z. z.* ο *organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky*, ο *konaní pred ním* α ο *postavení jeho sudcov* (νόμου 38/1993 περί της οργανώσεως, των δικονομικών κανόνων και του καθεστώτος των δικαστών του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας), όπως τροποποιήθηκε με τον *zákon č. 72/2017 Z. z.* (νόμο 72/2017), της 30ής Μαρτίου 2017 (στο εξής: τροποποιηθείς νόμος περί του Συνταγματικού Δικαστηρίου), προέβλεπε, στις παραγράφους 1 έως 3, τα εξής:

«(1) Το Συνταγματικό Δικαστήριο κινεί αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία επί της ουσίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 129a του Συντάγματος, η οποία άρχεται την ημέρα της δημοσιεύσεως στη *Zbierka zákonov* [(Επίσημη Εφημερίδα)] του ψηφίσματος που εξέδωσε το Εθνικό Κοινοβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας σύμφωνα με το άρθρο 86, στοιχείο i, του Συντάγματος.

(2) Μόνον το Εθνικό Κοινοβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας είναι διάδικο μέρος.

(3) Ο έτερος διάδικος είναι η Κυβέρνηση της Σλοβακικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από τον Υπουργό Δικαιοσύνης της Σλοβακικής Δημοκρατίας, αν η διαδικασία αφορά ψήφισμα περί ανακλήσεως αμνηστίας, ή ο Πρόεδρος της Σλοβακικής Δημοκρατίας, αν η διαδικασία αφορά ψήφισμα περί ανακλήσεως ατομικής χάριτος.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 10 Κατά των κατηγορουμένων ασκήθηκαν ποινικές διώξεις στη Σλοβακία για σειρά αδικημάτων που φέρονται να έχουν διαπραχθεί κατά το 1995.
- 11 Στις 3 Μαρτίου 1998, ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως της Σλοβακικής Δημοκρατίας, ο οποίος, λόγω της λήξεως της θητείας του Προέδρου της Σλοβακικής Δημοκρατίας, ασκούσε τότε τις εξουσίες του, αποφάσισε τη χορήγηση αμνηστίας για τα αδικήματα αυτά (στο εξής: αμνηστία του 1998).
- 12 Με απόφαση της 29ης Ιουνίου 2001, το *Okresný súd Bratislava III* (πρωτοβάθμιο δικαστήριο της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας, Σλοβακία) περάτωσε τις εν λόγω διώξεις βάσει, μεταξύ άλλων, της αμνηστίας αυτής. Η ως άνω απόφαση, η οποία κατέστη απρόσβλητη, παρήγαγε, στο σλοβακικό δίκαιο, τα ίδια αποτελέσματα με αυτά μιας αθωωτικής αποφάσεως.
- 13 Στις 4 Απριλίου 2017 τέθηκαν σε ισχύ ο συνταγματικός νόμος 71/2017 και ο νόμος 72/2017.
- 14 Με ψήφισμα της 5ης Απριλίου 2017, το Εθνικό Κοινοβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας ανακάλεσε, βάσει του άρθρου 86, στοιχείο i, του αναθεωρημένου Συντάγματος, την αμνηστία του 1998.
- 15 Με απόφαση της 31ης Μαΐου 2017, το *Ústavný súd Slovenskej republiky* (Συνταγματικό Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) έκρινε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 129a του αναθεωρημένου Συντάγματος, ότι το ως άνω ψήφισμα ήταν σύμφωνο προς το Σύνταγμα.

- 16 Κατά το άρθρο 154f, παράγραφος 2, του αναθεωρημένου Συντάγματος της Σλοβακίας, το ψήφισμα της 5ης Απριλίου 2017 συνεπάγεται την ακύρωση της αποφάσεως της 29ης Ιουνίου 2001 του Okresný súd Bratislava III (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας), με αποτέλεσμα να επαναληφθούν οι ποινικές διώξεις κατά των κατηγορουμένων.
- 17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατόπιν αιτήματος της Krajská prokuratúra v Bratislave (περιφερειακής εισαγγελίας της Μπρατισλάβας, Σλοβακία), εξέδωσε διεθνές ένταλμα συλλήψεως κατά του ST, για τον λόγο ότι αυτός μπορούσε να βρίσκεται στο Μάλι. Προσθέτει ότι, δεδομένου ότι δεν μπορεί να αποκλείσει το ενδεχόμενο το πρόσωπο αυτό να βρίσκεται στο έδαφος ενός εκ των κρατών μελών, έχει την πρόθεση να εκδώσει επίσης ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως εις βάρος του.
- 18 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ωστόσο αν αντιβαίνει στην αρχή *ne bis in idem* η έκδοση τέτοιου ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 19 Συναφώς, αφού επισήμανε ότι, κατά την άποψή του, η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 και, εν συνεχεία, ο Χάρτης έχουν εφαρμογή εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι πρέπει να βεβαιωθεί, μεταξύ άλλων, πριν από την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, ότι διασφαλίζεται η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου. Προς τούτο, ζητεί να διευκρινισθεί, κατ' αρχάς, αν μια αμετάκλητη απόφαση περί παύσεως της ποινικής διώξεως εμπίπτει στην αρχή *ne bis in idem* η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του Χάρτη, ιδίως αν πρόκειται για απόφαση η οποία ελήφθη βάσει αμνηστίας και εν συνεχεία ακυρώθηκε κατόπιν νομοθετικού μέτρου ανακαλούντος την αμνηστία αυτή, χωρίς *ad hoc* δικαστική απόφαση ή δικαστική διαδικασία.
- 20 Εν συνεχεία, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν νομοθετική διαδικασία, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, αντικείμενο της οποίας είναι η ανάκληση αμνηστίας, με αποτέλεσμα την ακύρωση ατομικής αμετάκλητης αποφάσεως με την οποία έπαυσε η ποινική δίωξη, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2012/13, η οποία κατοχυρώνει το δικαίωμα κάθε κατηγορουμένου να λαμβάνει, σε κάθε στάδιο της ποινικής διαδικασίας, τις σχετικές με τη διαδικασία αυτή πληροφορίες στο μέτρο που είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση δίκαιης δίκης, καθώς και το δικαίωμα προσβάσεως στη δικογραφία. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι τόσο η διαδικασία ενώπιον του Εθνικού Κοινοβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας όσο και η διαδικασία ενώπιον του Ústavný súd Slovenskej republiky (Συνταγματικού Δικαστηρίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας) θα εμπόδιζαν τον εμπλεκόμενο διάδικο στη μία ή την άλλη από τις διαδικασίες αυτές να ασκήσει τα θεμελιώδη δικονομικά του δικαιώματα, όπερ θα μπορούσε να συνιστά παράβαση όχι μόνον των διατάξεων της εν λόγω οδηγίας, αλλά και των άρθρων 47 και 50 του Χάρτη, καθώς και του άρθρου 82 ΣΛΕΕ.
- 21 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, δυνάμει της οποίας ο έλεγχος από το συνταγματικό δικαστήριο κράτους μέλους νομοθετικής διατάξεως περί ανακλήσεως αμνηστίας περιορίζεται μόνον στην εκτίμηση της συνταγματικότητάς της, χωρίς να μπορεί επιπλέον να εκτιμηθεί η συμβατότητά της με το δίκαιο της Ένωσης, είναι συμβατή με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 47 και 50 του Χάρτη, καθώς και προς την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας που απορρέει από το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι ο «εθνικός μηχανισμός» περί ανακλήσεως αμνηστίας ενδέχεται να προσκρούει στις αρχές της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας, οι οποίες περιορίζουν τη δικονομική αυτονομία των κρατών μελών κατά τη θέσπιση εσωτερικών νομικών διατάξεων.

22 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Okresný súd Bratislava III (πρωτοβάθμιο δικαστήριο της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Αντιτίθεται η αρχή *ne bis in idem* στην έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης κατά την έννοια της αποφάσεως-πλασιού [2002/584], και ιδίως υπό το πρίσμα του άρθρου 50 του [Χάρτη], όταν η ποινική δίκη έχει περατωθεί οριστικά με δικαστική απόφαση για την αθώωση του κατηγορουμένου ή για την παύση της διώξεως, εάν η απόφαση αυτή εκδόθηκε δυνάμει αμνηστίας η οποία στη συνέχεια ανακλήθηκε από τον νομοθέτη αφότου η δικαστική απόφαση απέκτησε ισχύ δεδικασμένου και εφόσον στην εσωτερική έννομη τάξη προβλέπεται, αφενός, ότι η ανάκληση της εν λόγω αμνηστίας συνεπάγεται την ακύρωση των αποφάσεων δημόσιων αρχών εφόσον η έκδοση και η αιτιολογία των αποφάσεων αυτών στηρίζονται στην αμνηστία και τη χάρη και, αφετέρου, ότι τα νομικά κωλύματα για την άσκηση ποινικής διώξεως, τα οποία ανάγονται σε ανακληθείσα κατά τα ανωτέρω αμνηστία, αίρονται χωρίς να απαιτείται προς τούτο η έκδοση δικαστικής αποφάσεως ή η διεξαγωγή δίκης;
- 2) Μπορεί να θεωρηθεί ότι διάταξη εθνικού νόμου με την οποία ακυρώνεται απευθείας, χωρίς απόφαση εθνικού δικαστηρίου, η απόφαση εθνικού δικαστηρίου περί παύσεως της ποινικής διώξεως, η οποία, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, έχει τον χαρακτήρα αμετάκλητης αθωωτικής αποφάσεως και βάσει της οποίας έπαυσε οριστικά η ποινική δίωξη συνεπεία αμνηστίας χορηγηθείσας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, συνάδει με το δικαίωμα αμερόληπτου δικαστηρίου, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του [Χάρτη], καθώς και με το δικαίωμα κάθε προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του [Χάρτη] και στο άρθρο [82 ΣΛΕΕ];
- 3) Μπορεί να θεωρηθεί ότι διάταξη του εθνικού δικαίου η οποία περιορίζει τον έλεγχο από το Συνταγματικό Δικαστήριο του ψηφίσματος του Národná rada Slovenskej republiky (Κοινοβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας) περί ανακλήσεως αμνηστίας ή ατομικής χάριτος, το οποίο εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο 86, στοιχείο i, του [αναθεωρημένου Συντάγματος], μόνο στην εκτίμηση της συνταγματικότητάς του, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι δεσμευτικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως ο [Χάρτης], η Συνθήκη [ΛΕΕ], καθώς και η Συνθήκη [ΕΕ], συνάδει με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 3, [ΣΕΕ], του άρθρου 267 [ΣΛΕΕ], καθώς και του άρθρου 82 [ΣΛΕΕ], με το δικαίωμα αμερόληπτου δικαστηρίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του [Χάρτη], καθώς και με το δικαίωμα του προσώπου να μη δικάζεται ή να μην τιμωρείται ποινικά δύο φορές για την ίδια αξιόποινη πράξη, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 50 του [Χάρτη];»

Επί της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου

Επί του αιτήματος περί εφαρμογής της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας

23 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να εκδικασθεί η υπό κρίση υπόθεση με την επείγουσα προδικαστική διαδικασία του άρθρου 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, παραπέμποντας στο άρθρο 17, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλασιού 2002/584, κατά το οποίο «[γ]ια την εξέταση και εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ακολουθείται διαδικασία επείγοντος».

- 24 Στις 3 Ιουνίου 2020, το Δικαστήριο αποφάσισε, κατόπιν προτάσεως της εισηγήτριας δικαστή και αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, ότι δεν συνέτρεχε λόγος να γίνει δεκτό το αίτημα αυτό, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεν είχε προσκομίσει κανένα στοιχείο που να καθιστά δυνατή την εκτίμηση των ειδικών λόγων για τους οποίους ήταν επείγουσα η έκδοση αποφάσεως επί της υπό κρίση υποθέσεως. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο δεν είχε αναφερθεί σε κατάσταση κρατήσεως των κατηγορουμένων, ούτε, κατά μείζονα λόγο, είχε εκθέσει τους λόγους για τους οποίους οι απαντήσεις του Δικαστηρίου θα μπορούσαν να είναι καθοριστικές για ενδεχόμενη αποφυλάκιση των εν λόγω προσώπων.

Επί του αιτήματος για επανάληψη της προφορικής διαδικασίας

- 25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 22 Ιουνίου 2021, ο ΑΒ ζήτησε να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.
- 26 Προς στήριξη του αιτήματός του, ο ΑΒ επισημαίνει ότι η γενική εισαγγελέας επισήμανε, στα σημεία 53 και 54 των προτάσεών της, την ύπαρξη ορισμένων ασαφειών στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΑΒ ζητεί να σημειωθεί, ως νέο πραγματικό περιστατικό, ότι, στην απόφασή του της 29ης Ιουνίου 2001, το Okresný súd Bratislava III (πρωτοβάθμιο δικαστήριο της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας) αιτιολόγησε την παύση των ποινικών διώξεων όχι λόγω αμνηστίας, αλλά επί τη βάση της αρχής του εθνικού δικαίου *ne bis in idem*.
- 27 Δυνάμει του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας του, το Δικαστήριο μπορεί οποτεδήποτε, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ιδίως όταν ένας διάδικος προέβαλε, μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής, νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου ή όταν η διαφορά πρέπει να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένων.
- 28 Εντούτοις, αυτό δεν συμβαίνει εν προκειμένω.
- 29 Πράγματι, με το αίτημά του, ο ΑΒ δίδει απλώς τη δική του ερμηνεία των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως και, ειδικότερα, της αποφάσεως της 29ης Ιουνίου 2001 του Okresný súd Bratislava III (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας).
- 30 Ωστόσο, πέραν του ότι μια τέτοια ερμηνεία δεν συνιστά νέο πραγματικό περιστατικό, κατά την έννοια του άρθρου 83 του Κανονισμού Διαδικασίας, η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου είναι ότι, στο πλαίσιο της προδικαστικής διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διάκριση των λειτουργιών των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, η διαπίστωση και η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εθνικού δικαστή. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται αποκλειστικώς επί της ερμηνείας ή του κύρους των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης βάσει της πραγματικής και νομικής καταστάσεως την οποία εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να παράσχει σε αυτό τα στοιχεία που είναι χρήσιμα για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί (αποφάσεις της 27ης Απριλίου 2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, σκέψη 35, και της 14ης Νοεμβρίου 2019, *Dilly's Wellnesshotel*, C-585/17, EU:C:2019:969, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 31 Εξάλλου, στο μέτρο που, με το αίτημά το για επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ο ΑΒ επιχειρεί να απαντήσει στις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα, αρκεί η επισήμανση ότι ούτε το περιεχόμενο των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα μπορεί να αποτελέσει, αυτό καθ'αυτό, νέο πραγματικό περιστατικό, ειδάλλως οι διάδικοι θα είχαν τη δυνατότητα, μέσω της επικλήσεως ενός τέτοιου πραγματικού περιστατικού, να απαντήσουν στις εν λόγω προτάσεις. Ωστόσο, οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν μπορούν να συζητηθούν από τους διαδίκους. Το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να υπογραμμίσει ότι, κατά το άρθρο 252 ΣΛΕΕ, αποστολή του γενικού εισαγγελέα είναι να διατυπώνει δημοσίως, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτούν την παρέμβασή του, προκειμένου να το συνδράμει στην εκπλήρωση του έργου του, το οποίο συνίσταται στη διασφάλιση της τήρησης του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών. Δυνάμει του άρθρου 20, τέταρτο εδάφιο, του Οργανισμού αυτού και του άρθρου 82, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα περατώνουν την προφορική διαδικασία. Με τις προτάσεις, επί των οποίων δεν διεξάγεται συζήτηση μεταξύ των διαδίκων, αρχίζει η φάση της διασκέψεως του Δικαστηρίου. Επομένως, δεν πρόκειται για διατύπωση γνώμης απευθυνόμενης προς τους δικαστές ή τους διαδίκους η οποία να προέρχεται από αρχή εκτός του Δικαστηρίου, αλλά για την ατομική, αιτιολογημένη και δημοσίως διατυπούμενη γνώμη ενός μέλους του ίδιου του οργάνου (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 32 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, ότι από τα στοιχεία που προσκομίζει ο ΑΒ δεν προκύπτει κανένα νέο πραγματικό περιστατικό δυνάμενο να ασκήσει αποφασιστική επιρροή στην απόφαση που καλείται να εκδώσει στην υπό κρίση υπόθεση και ότι η υπόθεση αυτή δεν χρειάζεται να επιλυθεί βάσει επιχειρήματος επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των ενδιαφερομένων. Εξάλλου, δεδομένου ότι διαθέτει, κατά το πέρας της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας, όλα τα αναγκαία στοιχεία, το Δικαστήριο κρίνει ότι έχει διαφωτισθεί επαρκώς προκειμένου να αποφανθεί.
- 33 Επομένως, δεν συντρέχει λόγος να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 34 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 50 του Χάρτη έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως εις βάρος προσώπου κατά του οποίου έχει ασκηθεί ποινική δίωξη η οποία είχε αρχικώς παύσει με αμετάκλητη δικαστική απόφαση εκδοθείσα βάσει αμνηστίας και επαναλήφθηκε κατόπιν θεσπίσεως νόμου περί ανακλήσεως της αμνηστίας και ακυρώσεως της εν λόγω δικαστικής αποφάσεως.

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

- 35 Η Σλοβακική Κυβέρνηση αμφισβητεί την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος για τον λόγο ότι, δεδομένου ότι ουδεμία διάταξη του δικαίου της Ένωσης έχει εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης, ούτε ο Χάρτης είναι εφαρμοστέος. Στην πραγματικότητα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να εξετάσει

το σλοβακικό εθνικό δίκαιο σε θέματα αμνηστίας, όπερ εκφεύγει της αρμοδιότητάς του. Εξάλλου, το δίκαιο της Ένωσης δεν έχει εφαρμογή *ratione temporis*, καθόσον όλα τα κρίσιμα στην κύρια δίκη πραγματικά περιστατικά έλαβαν χώρα πριν από την προσχώρηση της Σλοβακικής Δημοκρατίας στην Ένωση.

- 36 Συναφώς, επισημαίνεται ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα αφορά το άρθρο 50 του Χάρτη.
- 37 Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη, όσον αφορά τη δράση των κρατών μελών, ορίζεται στο άρθρο του 51, παράγραφος 1, το οποίο προβλέπει ότι οι διατάξεις του Χάρτη απευθύνονται στα κράτη μέλη μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης.
- 38 Κατά τα λοιπά, το ως άνω άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη επιβεβαιώνει την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην έννομη τάξη της Ένωσης μπορούν να εφαρμόζονται σε όλες τις καταστάσεις που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, αλλά όχι πέραν των καταστάσεων αυτών (απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2021, *Okrazhna prokuratura – Haskovo και Apelativna prokuratura – Plovdiv*, C-393/19, EU:C:2021:8, σκέψη, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 39 Επομένως, όταν νομική κατάσταση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να αποφανθεί επ' αυτής, οι δε διατάξεις του Χάρτη των οποίων ενδεχομένως γίνεται επίκληση δεν μπορούν να θεμελιώσουν, αυτές και μόνο, την αρμοδιότητα αυτή (απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 2021, *Okrazhna prokuratura – Haskovo και Apelativna prokuratura – Plovdiv*, C-393/19, EU:C:2021:8, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 40 Εν προκειμένω, είναι αληθές ότι, όπως επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η διαδικασία της κύριας δίκης αφορά αδικήματα τα οποία δεν έχουν εναρμονισθεί στο δίκαιο της Ένωσης και ότι, επιπλέον, το δίκαιο αυτό δεν ρυθμίζει τα της χορηγήσεως και της ανακλήσεως αμνηστίας.
- 41 Εντούτοις, το πρώτο προδικαστικό ερώτημα δεν αφορά την ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τα αδικήματα αυτά ή την ως άνω αμνηστία, αλλά την ερμηνεία του άρθρου 50 του Χάρτη στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως την οποία προτίθεται να κινήσει το αιτούν δικαστήριο.
- 42 Πάντως, μια τέτοια διαδικασία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής *ratione materiae* και *ratione temporis* της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584, οπότε, δεδομένου ότι η εν λόγω απόφαση μπορεί να εφαρμοσθεί στη διαδικασία εκδόσεως του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως την οποία προτίθεται να κινήσει το αιτούν δικαστήριο, ο Χάρτης μπορεί επίσης να εφαρμοσθεί στην εν λόγω διαδικασία.
- 43 Επομένως, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί του παραδεκτού

- 44 Η Σλοβακική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υπογραμμίζουν ότι το αιτούν δικαστήριο δεν έχει ακόμη εκδώσει ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως και ότι δεν είναι βέβαιο ότι θα το πράξει, εφόσον δεν αποδεικνύεται ότι το πρόσωπο κατά του οποίου θα πρέπει να εκδοθεί το ένταλμα αυτό βρίσκεται στο έδαφος ενός εκ των κρατών μελών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, μόνον όταν η δικαστική αρχή εκδόσεως και η δικαστική αρχή εκτελέσεως εφαρμόζουν τις εθνικές διατάξεις που θεσπίστηκαν σε εκτέλεση της αποφάσεως-πλαισίου 2002/584. Ως εκ τούτου, μόνον η έκδοση

ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Αντιθέτως, η απλή πρόθεση εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως δεν αρκεί προκειμένου να θεωρηθεί ότι η οικεία ποινική διαδικασία συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, με συνέπεια την εφαρμογή του Χάρτη σε όλα τα ζητήματα που αφορούν τη νομιμότητα της εν λόγω διαδικασίας. Επομένως, κατά την άποψή τους, το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι αλυσιτελές και υποθετικό και, ως εκ τούτου, απαράδεκτο.

- 45 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, μόνον στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο εκδικάζει τη διαφορά και πρέπει να αναλάβει την ευθύνη της εκδοθησομένης δικαστικής αποφάσεως, απόκειται να εκτιμήσει, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της υπό κρίση υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως για να είναι σε θέση να εκδώσει την απόφασή του όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Επομένως, εφόσον τα προδικαστικά ερωτήματα που έχουν υποβληθεί αφορούν την ερμηνεία κανόνα του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται κατ' αρχήν να αποφανθεί (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 46 Επομένως, υπέρ των προδικαστικών ερωτημάτων που άπτονται του δικαίου της Ένωσης υφίσταται τεκμήριο λυσιτέλειας. Το Δικαστήριο δύναται να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος το οποίο έχει υποβληθεί από εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλο ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 47 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει σαφώς ότι το Okresný súd Bratislava III (πρωτοβάθμιο δικαστήριο της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας) εκτιμά ότι οι προϋποθέσεις εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως εις βάρος ενός εκ των κατηγορουμένων πληρούνται, κατ' αρχήν, και ότι προτίθεται να εκδώσει ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως, δεδομένου ότι είναι πιθανόν το πρόσωπο αυτό να βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος ή να διαθέτει τη δυνατότητα να μεταβεί σε αυτό. Επιπλέον, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι η έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως από το αιτούν δικαστήριο εξαρτάται από την απάντηση που θα δώσει το Δικαστήριο στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα.
- 48 Υπό τις συνθήκες αυτές, το να υποστηριχθεί ότι εναπόκειται σε εθνικό δικαστήριο το οποίο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη νομιμότητα, υπό το πρίσμα των εφαρμοστέων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, της εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, να εκδώσει ένα τέτοιο ένταλμα προκειμένου να μπορεί να υποβάλει εν συνεχεία αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ενώπιον του Δικαστηρίου θα αντέβαινε προδήλως στον σκοπό του εν λόγω άρθρου 267 ΣΛΕΕ.
- 49 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, ο μηχανισμός προδικαστικής παραπομπής τον οποίο θεσπίζει η διάταξη αυτή σκοπεί στο να διασφαλίσει σε όλες τις περιπτώσεις ότι το δίκαιο της Ένωσης θα έχει το ίδιο αποτέλεσμα σε όλα τα κράτη μέλη και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να αποτρέψει τις αποκλίσεις στην ερμηνεία του δικαίου αυτού το οποίο πρέπει να εφαρμόζουν τα εθνικά δικαστήρια, επιδιώκει δε να διασφαλίσει την εφαρμογή αυτή παρέχοντας στον εθνικό δικαστή ένα μέσο για την εξάλειψη των δυσχερειών οι οποίες ενδέχεται να ανακύψουν εκ της απαιτήσεως να έχει το δίκαιο της Ένωσης πλήρη αποτελεσματικότητα στο πλαίσιο των δικαιοδοτικών συστημάτων των κρατών

μελών. Επομένως, τα εθνικά δικαστήρια έχουν ευρύτατη ευχέρεια, αν όχι την υποχρέωση, να απευθύνονται στο Δικαστήριο, εφόσον κρίνουν ότι υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν τους εγείρει ζητήματα ερμηνείας ή εκτιμήσεως του κύρους διατάξεων του δικαίου της Ένωσης επί των οποίων πρέπει να αποφανθούν (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, *Consorzio Italian Management* και *Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 50 Τούτο αληθεύει κατά μείζονα λόγο εν προκειμένω, αφού το σύστημα του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως περιλαμβάνει προστασία, σε δύο επίπεδα, των δικονομικών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των οποίων πρέπει να απολαύει ο καταζητούμενος, καθόσον στη δικαστική προστασία που προβλέπεται στο πρώτο επίπεδο, κατά την έκδοση εθνικής αποφάσεως όπως το εθνικό ένταλμα συλλήψεως, προστίθεται η προστασία που πρέπει να εξασφαλίζεται στο δεύτερο επίπεδο, κατά την έκδοση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως [πρβλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2019, *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* και *Openbaar Ministerie* (Εισαγγελίες πλημμελειοδικών της Λυών και της Tours), C-566/19 PPU και C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 51 Επομένως, όσον αφορά μέτρο το οποίο, όπως η έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως, δύναται να θίξει το δικαίωμα του ενδιαφερόμενου προσώπου στην ελευθερία, η προστασία αυτή σημαίνει ότι, τουλάχιστον σε ένα από τα δύο επίπεδα της εν λόγω προστασίας, πρέπει να εκδίδεται απόφαση που να ικανοποιεί τις απαιτήσεις οι οποίες είναι συμφυείς με την αποτελεσματική δικαστική προστασία, [απόφαση της 27 Μαΐου 2019, *OG* και *PI* (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau), C-508/18 και C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, σκέψη 68].
- 52 Κατά συνέπεια, υποβάλλοντας στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως περί ζητήματος ερμηνείας προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως πληροί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, η δικαστική αρχή εκδόσεως του εντάλματος προτίθεται να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση-πλαίσιο 2002/584 και, ως εκ τούτου, εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη.
- 53 Επιπλέον, αντιθέτως προς ό,τι παρατηρεί η Επιτροπή, η εκτίμηση αυτή δεν έχει ως συνέπεια να καθίσταται εφαρμοστέο το δίκαιο της Ένωσης στην ποινική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας μπορεί να εκδοθεί το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως, δεδομένου ότι η ποινική αυτή διαδικασία διακρίνεται από τη διαδικασία εκδόσεως ενός τέτοιου εντάλματος επί της οποίας έχει εφαρμογή μόνον η απόφαση-πλαίσιο 2002/584 και, επομένως, το δίκαιο της Ένωσης.
- 54 Ως εκ τούτου, το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι παραδεκτό.

Επί της ουσίας

- 55 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 50 του Χάρτη, το οποίο κατοχυρώνει την αρχή *ne bis in idem* στο δίκαιο της Ένωσης, «[κ]ανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικαστεί εντός της Ένωσης με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με τον νόμο».
- 56 Προκειμένου να κριθεί αν μια δικαστική απόφαση αποτελεί απόφαση με την οποία ένα πρόσωπο δικάζεται αμετάκλητα, πρέπει μεταξύ άλλων να εξετασθεί αν η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατόπιν εκτιμήσεως της ουσίας της υποθέσεως [βλ., κατ' αναλογία, όσον αφορά το άρθρο 54 της σύμβασης εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν, της 14ης Ιουνίου 1985, μεταξύ των

κυβερνήσεων των κρατών της Οικονομικής Ένωσης Μπενελούξ, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Γαλλικής Δημοκρατίας, σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα, η οποία υπεγράφη στο Σένγκεν στις 19 Ιουνίου 1990 (ΕΕ 2000, L 239, σ. 19), αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 2005, *Miraglia*, C-469/03, ΕΥ:C:2005:156, σκέψη 30, της 5ης Ιουνίου 2014, *M*, C-398/12, ΕΥ:C:2014:1057, σκέψη 28, και της 29ης Ιουνίου 2016, *Kossowski*, C-486/14, ΕΥ:C:2016:483, σκέψη 42].

- 57 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται, αφενός, από το γράμμα του άρθρου 50 του Χάρτη, δεδομένου ότι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 51 των προτάσεων της, οι έννοιες της «καταδίκης» και της «αθώωσης» στις οποίες αναφέρεται η διάταξη αυτή συνεπάγονται κατ' ανάγκην ότι έχει εξετασθεί η ποινική ευθύνη του ενδιαφερομένου και έχει εκδοθεί σχετική απόφαση.
- 58 Αφετέρου, η ως άνω ερμηνεία είναι σύμφωνη προς τον θεμιτό σκοπό της αποτροπής του κινδύνου ατιμωρησίας των προσώπων που έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα, σκοπό ο οποίος εντάσσεται στο πλαίσιο του προβλεπόμενου στο άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΕΕ χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα, εντός του οποίου εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων [πρβλ. αποφάσεις της 6ης Σεπτεμβρίου 2016, *Petruhhin*, C-182/15, ΕΥ:C:2016:630, σκέψεις 36 και 37, της 2ας Απριλίου 2020, *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, ΕΥ:C:2020:262, σκέψη 60, και της 12ης Μαΐου 2021, *Bundesrepublik Deutschland* (Ερυθρά αγγελία της Interpol), C-505/19, ΕΥ:C:2021:376, σκέψη 86].
- 59 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει, βεβαίως, ότι η απόφαση της 29ης Ιουνίου 2001, με την οποία το *Okresný súd Bratislava III* (πρωτοβάθμιο δικαστήριο της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας) έπαυσε τις διώξεις που ασκήθηκαν κατά των κατηγορουμένων, παράγει, κατά το εθνικό δίκαιο, τα αποτελέσματα αθωωτικής απόφασης.
- 60 Εντούτοις, ανεξαρτήτως της φύσεως και των αποτελεσμάτων της απόφασης αυτής στο σλοβακικό δίκαιο, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο φαίνεται να προκύπτει ότι η εν λόγω απόφαση, η οποία εκδόθηκε βάσει, μεταξύ άλλων, της αμνηστίας του 1998, είχε ως μοναδικό αποτέλεσμα την παύση των εν λόγω ποινικών διώξεων, πριν το *Okresný súd Bratislava III* (πρωτοβάθμιο δικαστήριο της τρίτης περιφέρειας της Μπρατισλάβας) ή οποιοδήποτε άλλο σλοβακικό δικαστήριο μπορέσει να αποφανθεί επί της ποινικής ευθύνης των κατηγορουμένων, όπερ εναπόκειται πάντως στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.
- 61 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 50 του Χάρτη έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως κατά προσώπου κατά του οποίου έχει ασκηθεί ποινική δίωξη η οποία είχε αρχικώς παύσει με αμετάκλητη δικαστική απόφαση εκδοθείσα βάσει αμνηστίας και επαναλήφθηκε κατόπιν της εκδόσεως νόμου περί ανακλήσεως της εν λόγω αμνηστίας και περί ακυρώσεως της εν λόγω δικαστικής απόφασης, όταν η απόφαση αυτή εκδόθηκε πριν από οποιαδήποτε εκτίμηση της ποινικής ευθύνης του ενδιαφερομένου.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

- 62 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στο εθνικό δικαστήριο χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα επίλυσεως της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το

Δικαστήριο μπορεί να αναδιατυπώσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα προδικαστικά ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 63 Επομένως, υπό το πρίσμα του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, όπως αυτό συνοψίζεται στη σκέψη 20 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να θεωρηθεί ότι με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ζητείται να διευκρινισθεί αν η οδηγία 2012/13 έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται σε διαδικασία νομοθετικής φύσεως σχετικά με την ανάκληση αμνηστίας καθώς και σε δικαστική διαδικασία με αντικείμενο τον έλεγχο της συνταγματικότητας της ανακλήσεως και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν η οδηγία αυτή, ερμηνευόμενη ιδίως υπό το πρίσμα των άρθρων 47 και 50 του Χάρτη, αντιτίθεται σε τέτοιες διαδικασίες.
- 64 Ακόμη και αν αναδιατυπωθεί κατ' αυτόν τον τρόπο, το συγκεκριμένο ερώτημα είναι, κατά τη Σλοβακική Κυβέρνηση και την Επιτροπή, απαράδεκτο. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η οδηγία 2012/13 αφορά μόνον τις ποινικές διαδικασίες, δεν έχει εφαρμογή στις διαδικασίες που κινεί το Εθνικό Κοινοβούλιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας ή το Ústavný súd Slovenskej republiky (Συνταγματικό Δικαστήριο της Σλοβακικής Δημοκρατίας) σύμφωνα με το εφαρμοστέο σλοβακικό δίκαιο. Ειδικότερα, η διαδικασία ενώπιον του τελευταίου αυτού δικαστηρίου δεν αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις συγκεκριμένων φυσικών ή νομικών προσώπων και δεν έχει ως αντικείμενο την εξέταση της ποινικής τους ευθύνης. Ο μόνος σκοπός της διαδικασίας αυτής είναι η εκτίμηση της συνταγματικότητας ψηφίσματος του Εθνικού Κοινοβουλίου της Σλοβακικής Δημοκρατίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 86, στοιχείο i, του αναθεωρημένου Συντάγματος.
- 65 Συναφώς, αρκεί η επισήμανση ότι οι αντιρρήσεις που προβλήθηκαν ως προς το παραδεκτό του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος αφορούν κατ' ουσίαν το ίδιο το περιεχόμενο του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα δε το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2012/13 και, ως εκ τούτου, την ερμηνεία της. Επομένως, τα επιχειρήματα αυτά, τα οποία αφορούν την ουσία του υποβληθέντος ερωτήματος, δεν μπορούν, ως εκ της φύσεώς τους, να συνεπάγονται το απαράδεκτο του ερωτήματος αυτού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 20ής Απριλίου 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 66 Επομένως, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, όπως αναδιατυπώθηκε στη σκέψη 63 της παρούσας αποφάσεως, είναι παραδεκτό.
- 67 Προκειμένου να δοθεί απάντηση σε αυτό, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο της 1, η οδηγία 2012/13 ορίζει κανόνες οι οποίοι αφορούν, αφενός, το δικαίωμα ενημερώσεως των υπόπτων ή κατηγορουμένων σχετικά με τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις εναντίον τους κατηγορίες και, αφετέρου, το δικαίωμα ενημερώσεως των προσώπων που υπόκεινται στο ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως σχετικά με τα δικαιώματά τους.
- 68 Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο της 2, παράγραφος 1, η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται από τη στιγμή που ένα πρόσωπο ενημερώνεται από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους ότι θεωρείται ύποπτο ή κατηγορείται για την τέλεση αξιόποινης πράξεως μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ήτοι τον τελικό προσδιορισμό του εάν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος έχει τελέσει την αξιόποινη πράξη, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της επιμετρήσεως της ποινής και της εκδικάσεως τυχόν προσφυγής.

- 69 Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται στις διαδικασίες που αφορούν ευρωπαϊκά εντάλματα συλλήψεως καθώς και στις ποινικές διαδικασίες, στο μέτρο που σκοπός των τελευταίων είναι να προσδιορισθεί αν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος διέπραξε ποινικό αδίκημα.
- 70 Επομένως, διαδικασία η οποία δεν έχει ως αντικείμενο τον προσδιορισμό της ποινικής ευθύνης ενός προσώπου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2012/13.
- 71 Ειδικότερα, η ως άνω οδηγία δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να εφαρμοσθεί σε διαδικασία νομοθετικής φύσεως σχετικά με την ανάκληση αμνηστίας, ούτε σε δικαστική διαδικασία που έχει ως αντικείμενο τον έλεγχο της συνταγματικότητας της ανακλήσεως αυτής. Πράγματι, ανεξαρτήτως των αποτελεσμάτων τους επί της δικονομικής καταστάσεως ενός προσώπου, τέτοιες διαδικασίες δεν αποσκοπούν στη στοιχειοθέτηση της ενδεχόμενης ποινικής ευθύνης του προσώπου αυτού.
- 72 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2012/13 έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται σε διαδικασία νομοθετικής φύσεως για την ανάκληση αμνηστίας, ούτε σε δικαστική διαδικασία με αντικείμενο τον έλεγχο της συνταγματικότητας της ανακλήσεως αυτής.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 73 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, τα άρθρα 82 και 267 ΣΛΕΕ καθώς και τα άρθρα 47 και 50 του Χάρτη έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομοθεσία κράτους μέλους δυνάμει της οποίας ο έλεγχος από το Συνταγματικό Δικαστήριο του εν λόγω κράτους μέλους νομοθετικής διατάξεως η οποία ανακαλεί αμνηστία περιορίζεται μόνον στην εκτίμηση της συνταγματικότητάς της, χωρίς να μπορεί να εκτιμηθεί περαιτέρω η συμβατότητά της με το δίκαιο της Ένωσης.
- 74 Συναφώς, υπογραμμίζεται εκ προοιμίου ότι, όπως ορθώς επισήμανε η Σλοβακική Κυβέρνηση και όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 72 των προτάσεών της, εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει διαδικασία νομοθετικής φύσεως για την ανάκληση αμνηστίας καθώς και δικαστική διαδικασία με αντικείμενο τον έλεγχο της συνταγματικότητας της εν λόγω ανακλήσεως δεν θέτει σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι οι εν λόγω διαδικασίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου αυτού.
- 75 Επομένως, δεδομένου ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν έχει εφαρμογή επί τριαύτης εθνικής νομοθεσίας, το Δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 37 έως 39 της παρούσας αποφάσεως, δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 76 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 50 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως κατά προσώπου κατά του οποίου έχει ασκηθεί ποινική δίωξη η οποία είχε αρχικώς παύσει με αμετάκλητη δικαστική απόφαση εκδοθείσα βάσει αμνηστίας και επαναλήφθηκε κατόπιν της εκδόσεως νόμου περί ανακλήσεως της εν λόγω αμνηστίας και περί ακυρώσεως της εν λόγω δικαστικής αποφάσεως, όταν η απόφαση αυτή εκδόθηκε πριν από οποιαδήποτε εκτίμηση της ποινικής ευθύνης του ενδιαφερομένου.
- 2) Η οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, έχει την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται σε διαδικασία νομοθετικής φύσεως για την ανάκληση αμνηστίας, ούτε σε δικαστική διαδικασία με αντικείμενο τον έλεγχο της συνταγματικότητας της εν λόγω ανακλήσεως.

(υπογραφές)